

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

SCHAAPSVONDER (SG_R3_BES_19)

RANST

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Schaapsvonder” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 omvat een korte weergave van het overleg dat met de betrokken lokale besturen gevoerd werd.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,...)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “*Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden*” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Ranst

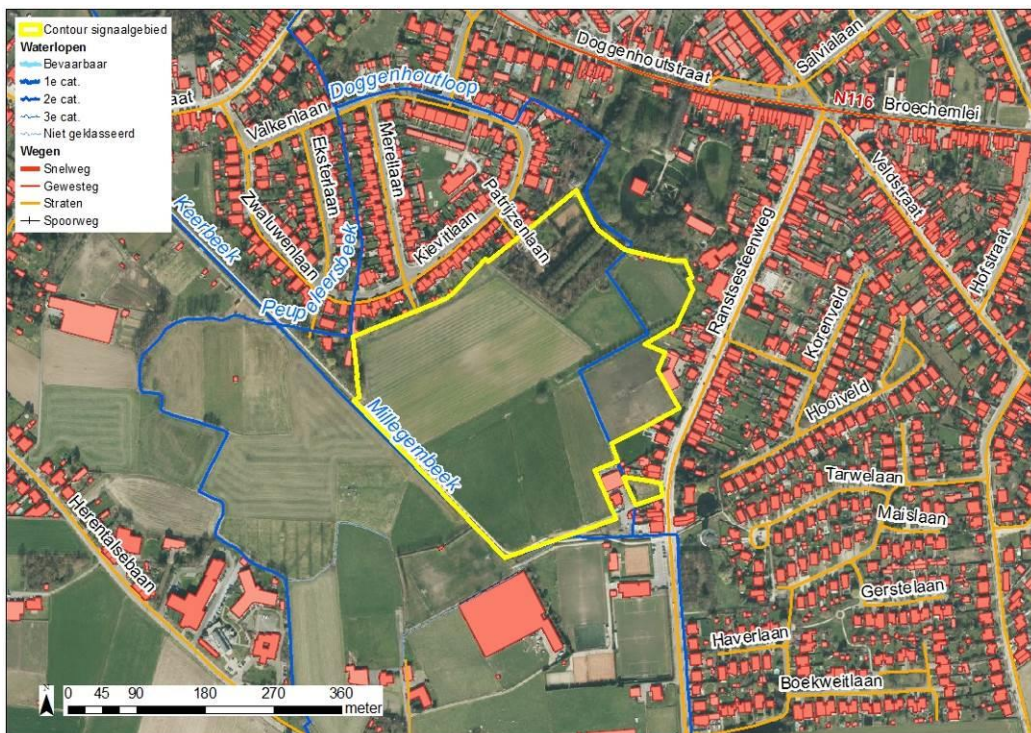
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het signaalgebied ligt langs de Ranstsesteenweg schuin tegenover de watertoren.

Bekken: BENEDENSCHELDEBEKKEN

Betrokken waterlopen: De Millegembeek werd omgelegd naar noordwestelijke richting (weg uit het signaalgebied). De voormalige waterloop is geklasseerd gebleven, maar vormt nu een bijna droge gracht. Afwaarts het signaalgebied mondt de Millegembeek uit in de Keerbeek.

Oppervlakte: 12,47 ha

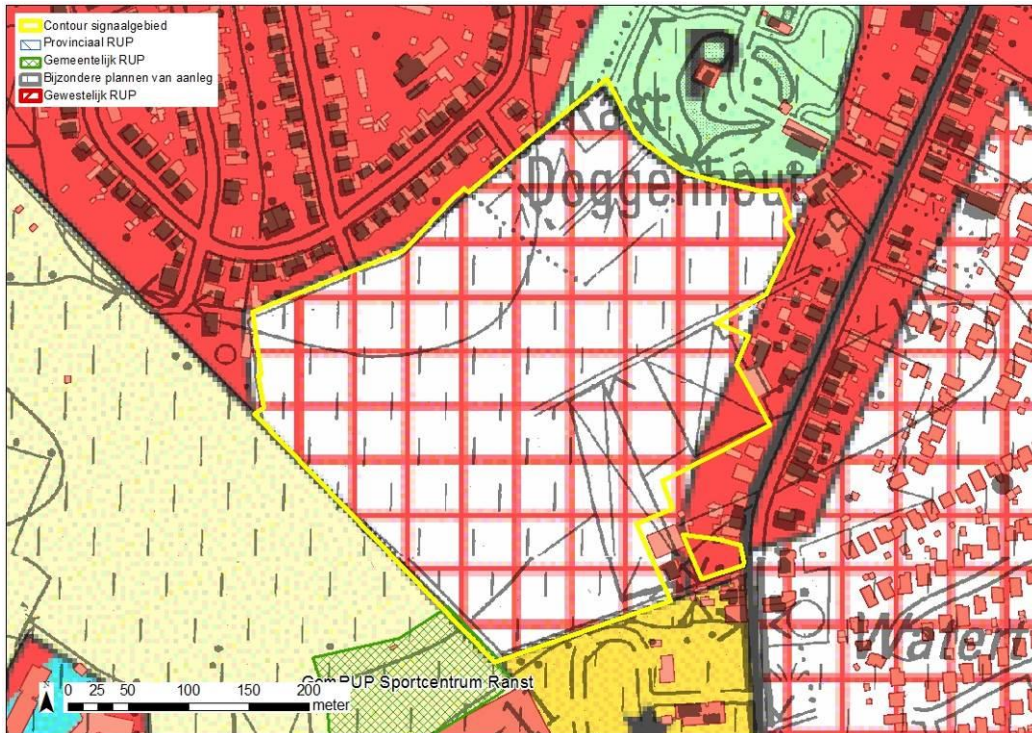
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van gewestwegen, straten, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

Huidige planologische bestemming:

De nog niet ingevulde restpercelen langsheen de Ranstsesteenweg hebben de bestemming woonegebied. De rest van het signaalgebied betreft niet aangesneden woonuitbreidingsgebied.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied wordt grotendeels ingevuld als weiland. In de noordelijke hoek is er een bebost perceel aanwezig, aansluitend op het noordelijker gelegen parkgebied.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 11/4/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering BENEDENSCHELDEBEKKEN geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Het signaalgebied is deels effectief overstromingsgevoelig op de watertoetskaarten en maakt deel uit van een depressie tussen de Millegembeek en de Keerbeek.

Verder afwaarts langs de Keerbeek bevindt zich het signaalgebied Kromstraat wat het belang van bovenstroomse berging aangeeft.

De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. Het signaalgebied wordt afgebakend als het niet ontwikkelde woongebied en woonuitbreidingsgebied ten westen van de Ranstsesteenweg.

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

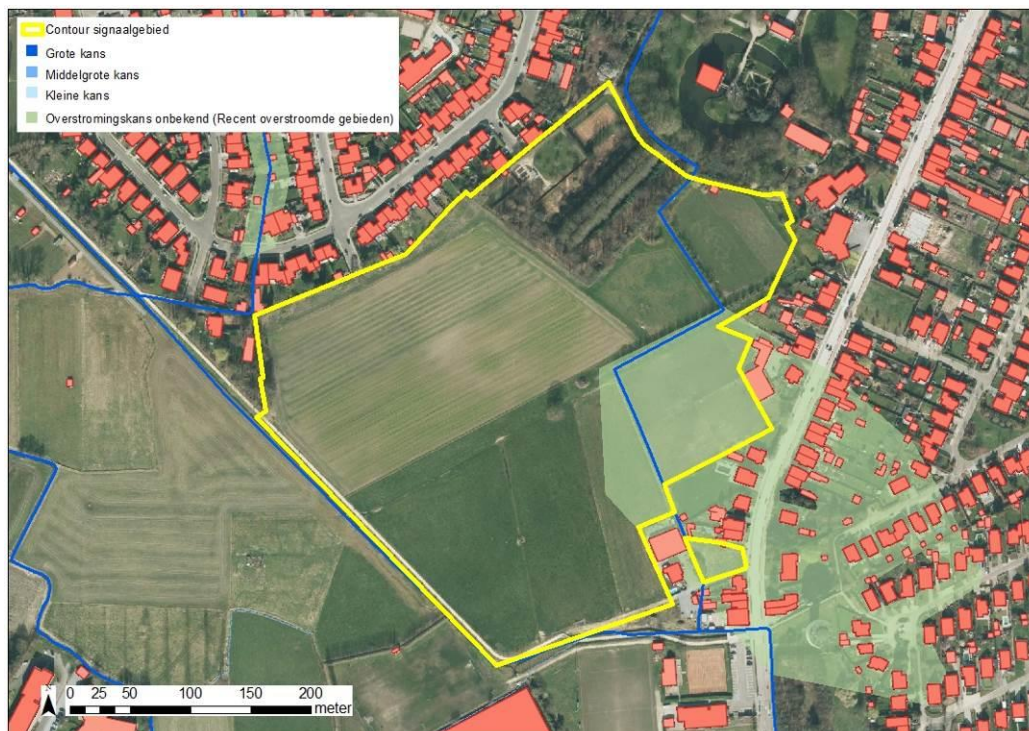
In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

Wanneer er geen gemodelleerde overstromingsgevaarkaarten beschikbaar zijn wordt enkel de kaart van de Recent Overstroomde Gebieden (ROG) weergegeven². De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van de Basiskaart Hydrografisch Netwerk en werden niet gemodelleerd.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstroomde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

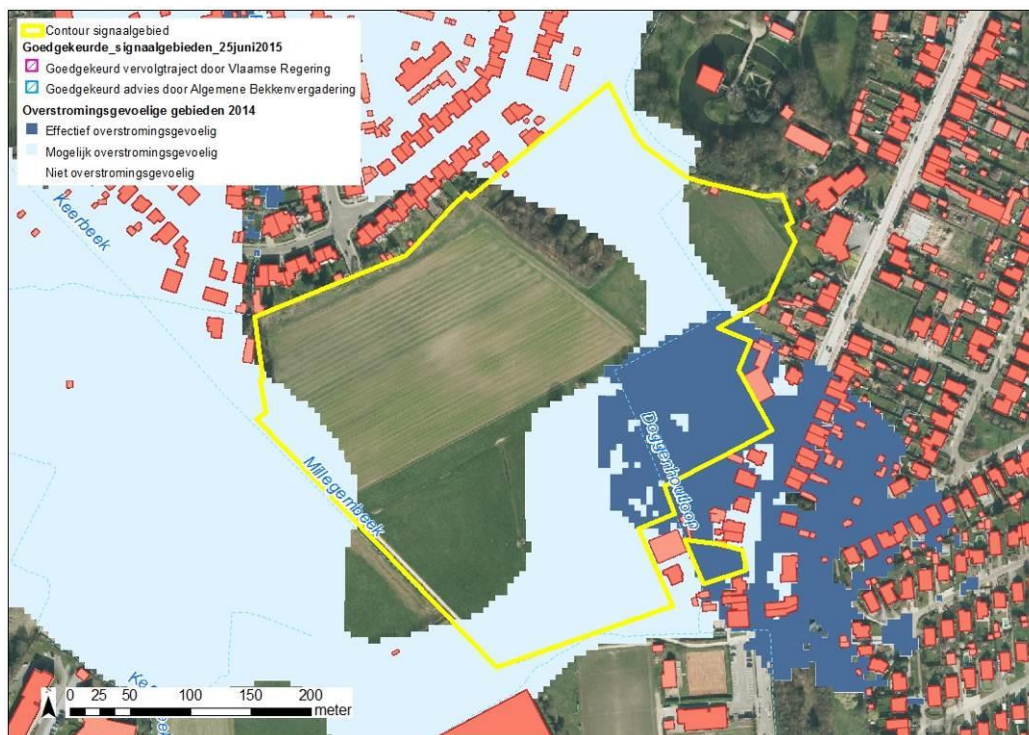
De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Onderstaande kaarten met klimaatprojectie werden opgemaakt in kader van de orbp-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

De betrokken waterlopen maken geen deel uit van het orbp-project en werden niet gemodelleerd.

3.2 Bespreking watersysteem

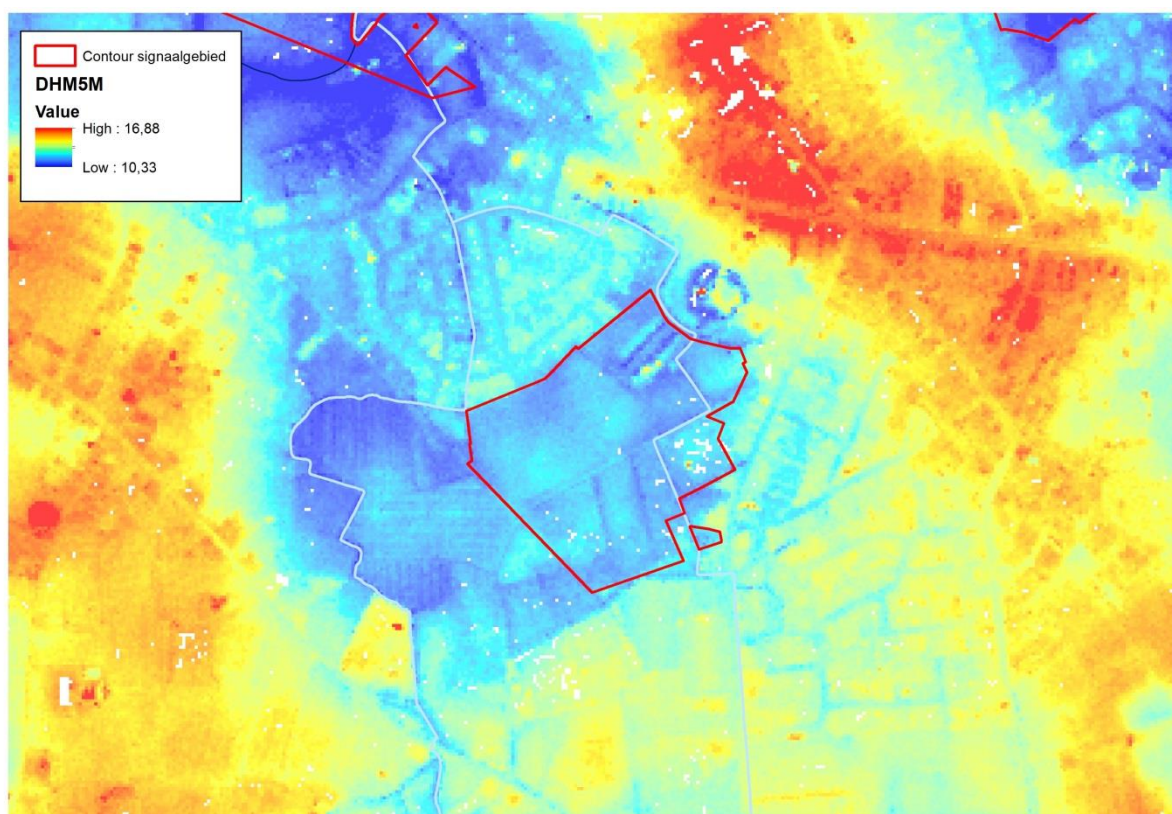
Het signaalgebied tussen de oude bedding van de Millegembeek en de Ranstsesteenweg is effectief overstromingsgevoelig. De oude bedding ontvangt nu geen rioolwater meer van de Ranstsesteenweg. Waarschijnlijk is de overstromingsgevoeligheid ter hoogte van het signaalgebied gedaald door de reeds gerealiseerde en nog te realiseren ingrepen.

Het ruimere signaalgebied heeft vochtig tot natte zandleembodemprofielen en wordt op de watertoetskaart lokaal aangegeven als mogelijk overstromingsgevoelig. Het ruimere signaalgebied maakt deel uit van een depressie tussen de Millegembeek en Keerbeek.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014. Weergave van reeds goedgekeurde signaalgebieden in de omgeving.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

Figuur: digitaal hoogtemodel van de ruimere omgeving van het signaalgebied op recente topografische kaart

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Mogelijk is door de reeds gerealiseerde en nog te realiseren ingrepen de overstromingsgevoeligheid ter hoogte van het signaalgebied gedaald.

Toch blijft het signaalgebied een natte depressie gelegen tussen de Keerbeek en de (oude bedding van) de Millegembeek, welke bovenstrooms ligt ten aanzien van de kern van Ranst (en het signaalgebied Kromstraat). Het is dan ook belangrijk om hier maximaal ruimte voor water te vrijwaren.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Ruimtelijk gezien kan de bebouwing binnen woongebied langs de straat afgewerkt worden, mits rekening gehouden wordt met de overstromingsgevoeligheid van de percelen.

De gemeente Ranst heeft heel wat woonuitbreidingsgebieden op haar grondgebied. Enkele zullen op langere termijn moeten afgestoten worden. In het GRS is het woonuitbreidingsgebied niet als aansnijdbaar aangeduid tijdens de planperiode.

De landbouwimpactstudie van Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling geeft een matige tot hoge impact weer van een gebiedsontwikkeling op de aangegeven landbouwpercelen voor de bijhorende bedrijven.

4.3 Lopende initiatieven

De Millegembeek werd herlegd in functie van de afvoer in uitvoering van een Aquafin-project. Er zitten momenteel nog zware overstorten op de waterloop. Zo is de verkaveling Schaapsvonder nog een gemengd stelsel en moeten nog een aantal aansluitende Aquafin collectoren gerealiseerd worden.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier. Hierbij was Jef Verhaegen (schepen) aanwezig vanuit de gemeente Ranst. Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014.

Voor de opmaak van de startbeslissing vond overleg plaats met de gemeente Ranst op 09/06/2015. Aan dit overleg namen volgende personen deel: Liesbeth Luyckx (stedenbouwkundig ambtenaar), Herman Van Tendeloo (technische dienst), Jef Verhaegen, Fernand Bossaerts (schepen), Dominique De Witte (provincie Antwerpen, dienst integraal waterbeleid), Dirk Schoofs (Ruimte Vlaanderen), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen/bekkensecretariaat), Sandra Franck (bekkensecretariaat).

Op 25/09 werd de ontwerp-startbeslissing verder verfijnd in overleg met de gemeente, het bekkensecretariaat, Ruimte Vlaanderen en de provincie Antwerpen dienst integraal waterbeleid.

Op 15/10/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing. Het college kiest ervoor om de bestemming als woonuitbreidingsgebied te behouden met eventuele bijkomende maatregelen naar waterberging.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- n.v.t.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De woonpercelen langsheen de Ranstsesteenweg kunnen ontwikkeld worden mits bijkomende maatregelen in acht genomen worden, zoals vrijwaren van het waterbergend vermogen. Dit betekent dat er geen ophogingen mogen plaatsvinden ter hoogte van de tuinpercelen en dat de globale waterbalans per perceel moet kloppen. De bouw van de woningen moet rekening houden met een eventuele overstromingskans (bv type overstroombare kruipkelder).
- Het woonuitbreidingsgebied in de depressie tussen de Keerbeek en (de oude bedding van) de Millegembeek kan vanuit het watersysteem in aanmerking komen voor verdere ontwikkeling mits hierbij rekening gehouden wordt met de randvoorwaarden beschreven in de fiche. Dit betekent bijkomende maatregelen, zoals het vrijwaren van het waterbergend vermogen en het niet ophogen van de gronden. Het voorstel vanuit het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan om het gebied te bevrozen, en dus niet te ontwikkelen, is voor het watersysteem de meest gunstige optie.

A: watertoets

- n.v.t.

Instrument:

Watertoets

Initiatiefnemer:

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Het signaalgebied is deels, tussen de oude bedding van de Millegembeek en de Ranstsesteenweg, gelegen in effectief overstromingsgevoelig gebied.

De woonpercelen langs de Ranstsesteenweg kunnen verder ingevuld worden, mits bijkomende maatregelen in acht genomen worden, zoals het vrijwaren van het waterbergend vermogen. Dit betekent dat er geen ophogingen mogen plaatsvinden ter hoogte van de tuinpercelen en dat de globale waterbalans per perceel moet kloppen. De bouw van de woningen moet rekening houden met een eventuele overstromingskans (bv type overstroombare kruipkelder).

Het woonuitbreidingsgebied in de depressie tussen de Keerbeek en (de oude bedding van) de Millegembeek kan vanuit het watersysteem in aanmerking komen voor verdere ontwikkeling mits hierbij rekening gehouden wordt met bijkomende maatregelen, zoals het vrijwaren van het waterbergend vermogen en het niet ophogen van de gronden. In het GRS is het woonuitbreidingsgebied niet als aansnijdbaar aangeduid tijdens de planperiode.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.